

Poradnik przyszłego emeryta

Sprawdź swój Otwarty Fundusz Emerytalny

MIROSLAW BRZEZIŃSKI

W 1999 roku Polacy zapisywali się do Otwartych Funduszy Emerytalnych (OFE), czyli do tzw. II filaru ubezpieczeń. Kto zyskał najwięcej na swoim wyborze?

Pieniądze odprowadzane do OFE są zarządzane przez prywatne firmy, zwane Powszechnymi Towarzystwami Emerytalnymi (PTE), których zadaniem jest pomnażanie części składki odprowadzanej do ZUS. Fundusz można sobie wybrać. Jeśli ktoś tego nie zrobi, przydzielany jest do dowolnego drogą losowania. Po dwóch latach można się spodziewać odwiedzin konsultanta z propozycją zmiany OFE. Przychodzą właśnie po upływie dwóch lat, bo wcześniejsze przeniesienie skutkuje karami umownymi.

Ponad sto procent

Początkowa wartość jednostki rozrachunkowej w 1999 roku wynosiła 10 zł. Obecnie wynosi ona ponad 20 zł. To niezły wynik, jeśli porówna się, ile można by uzyskać, lokując pieniądze w banku.

Najlepiej, co było od początku do przewidzenia, radzą sobie z pomnażaniem naszych składek te PTE, których akcjonariuszami są firmy ubezpieczeniowe, takie jak Commercial Union, Warta (OFE Dom) i Nationale Nederlanden. Natomiast te, które są własnością banków, mają niższe zyski prawdopodobnie dlatego, że banki wolą lepszych specjalistów od inwestowania lokować w strukturach zajmujących się funduszami inwestycyjnymi lub kredytami. Wyjątkiem pod tym względem jest jedynie PTE Polsat, w którym udziałowcem jest Invest-Bank.

Jednak przyszli emeryci, którzy

wylądowali w słabszym OFE, nie mają się czego obawiać. Jeśli jakies PTE będzie kiepsko zarządzało składkami, zostanie przejęte przez lepsze, a jego klienci przejdą do bardziej wydajnego funduszu. Tak stało się z popularnymi niegdyś „filipami z konopi”, jak Norwich Union, OFE Arka czy OFE Rodzina (trafiły odpowiednio do Sampo, Pocztyliona i Pekao)

Przyciągną klientów

PTE dążą do ciągłego zwiększania liczby członków. Im jest ich więcej, tym więcej pieniędzy i bardziej różnorodnie można zainwestować. W razie konieczności fuzji z lepszą firmą, wartość kiepskiego PTE będzie większa, a pracownicy mają większe szanse na utrzymanie stanowisk. Toteż gorzej zarządzające towarzystwa uciekają się do różnych sztuczek. Potencjalnemu członkowi sugerują na przykład, że lepiej oszczędzać na swoją emeryturę w takim OFE, w którym jednostka rozrachunkowa jest tańsza, bowiem za tę samą kwotę kupi więcej jednostek. Inne nie przedstawiają rzetelnie swoich wyników finansowych, lecz tylko za najlepszy okres, kiedy miały większe zyski (np. za ostatni rok, podczas gdy przez trzy wcześniejsze lata wiodło im się średnio). Obiema sprawami zainteresował się już rzecznik ubezpieczonych oraz Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych (KNUiFE).

Wcześniejsza emerytura

Czy w czasie podpisywania umowy z PTE ktoś był świadomy tego, że nie będzie mógł przejść na wcześniejszą emeryturę? Oczywiście, że nie, bo nikt takich informacji nie udzielał. Każdy akwizytor chciał zarobić i zatajał takie informacje, by pozyskać klienta. Nie zawsze

Tak naprawdę nie wiadomo, czy i o ile los przyszłych emerytów będzie lepszy od obecnych

zresztą był o tym informowany.

Co zrobić, jeśli ktoś chce przejść na wcześniejszą emeryturę? Może skorzystać z własnej niewiedzy! Nie uzyska co prawda prawa do wcześniejszej emerytury, ale będzie mógł skorzystać ze świadczeń pomostowych. Wystarczy, że zainteresowana osoba unieważni umowę ze swoim OFE. W tym celu musi napisać oświadczenie, że zawarła umowę na podstawie błęd-

nych informacji oraz przedstawić zaświadczenie z ZUS o odmowie świadczenia wcześniejszej emerytury. Zasada ta obowiązuje do końca 2006 roku. Później można się pożegnać z wcześniejszymi emeryturami, chyba że pojawią się jakieś nowe przepisy.

Ile kosztuje II filar?

Znacznie mniej niż ZUS, ponieważ w Powszechnych Towa-

rzystwach Emerytalnych pracują małe zespoły ludzi, niepotrzebujące do pracy marmurowych gmachów. PTE żyją z prowizji od naszych składek. Maksymalnie mogą wziąć 7 proc. od składki, ale tylko do 2010 roku. W 2011 roku prowizja ta będzie wynosiła 6,125 proc., w 2012 roku 5,25 proc., w 2013 roku 4,375 proc. Później najwyżej 3,5 proc. Jednak już teraz większość PTE pobiera prowizję wynoszącą około 5

procent, zwłaszcza od wiernych klientów (którzy nie zmienili OFE przez kilka lat). Zniżkę tę traci się w przypadku przejścia do innego OFE.

Zmiana OFE wiąże się też z innymi kosztami. Jeśli zmienia się OFE w pierwszym roku od podpisania umowy, płaci się dodatkowo 160 zł kary. Jeśli natomiast przeniesienie nastąpi między 13 a 24 miesiącem, kara wynosi 80 zł.

JAK WYSOKĄ EMERYTURĘ MOŻNA DOSTAĆ Z II FILARU?

Na pewno nie taką, jaką zachwalali kilka lat temu akwizytorzy. Np. po 25 latach płacenia składki od najniższego wynagrodzenia można liczyć na 120 - 150 zł. Do tego dojdzie ok. 400 - 500 zł z I filaru.

To są jednak wyliczenia „z głowy”. Bo tak naprawdę nie wiadomo, jak będą wypłacane emerytury. W czerwcu br. na stronach internetowych portalu poświęconego ubezpieczeniom można było bowiem przeczytać, że „w obecnej kadencji rządu zostanie przedstawiona jedynie koncepcja wypłat środków zgromadzonych w Otwartych Funduszach Emerytalnych”.

JEDYNA UDANA REFORMA

Reforma ubezpieczeń społecznych była jedną z czterech wielkich reform wprowadzonych przez rząd Jerzego Buzka. Okazała się najbardziej udana, choć ma pewne wady. Nowy model systemu emerytalnego zaczerpnięto z Chile, którego rząd, chcąc ściągnąć od obywateli pieniądze na inwestycje, zaniechał podwyższania podatków i wymyślił alternatywny system finansowania inwestycji, czyli właśnie ubezpieczenia. I tam, w odróżnieniu od Polski, pieniądze z ubezpieczeń faktycznie temu celowi służyły. Polskie OFE, zamiast finansować biznes, inwestują znaczny procent swoich wpływów w obligacje państwowe, które podatnik, czyli przyszły emeryt, będzie musiał kiedyś wykupić z procentem. Towarzystwa emerytalne bezskutecznie domagają się zmian w ustawie, które pozwoliłyby inwestować większy procent ich aktywów w bardziej dochodowe od obligacji akcje przedsiębiorstw.

Porównanie Otwartych Funduszy Emerytalnych (dane: ZUS)

	Wartość jednostki rozrachunkowej w zł	Liczba członków w dniu 30.06.2005	Procent rachunków „martwych”
AIG OFE	20,91	992 084	3,92
OFE Allianz Polska	20,55	300 228	8,64
Bankowy OFE	21,96	455 751	8,07
Commercial Union OFE BPH CU WBK	22,28	2 594 502	2,38
Credit Suisse Life & Pensions OFE (obecnie Winterthur)	21,69	504 931	14,94
OFE „DOM” (Warta)	22,73	267 932	12,23
OFE Ergo Hestia	21,91	417 256	19,90
Generali OFE	22,32	443 920	9,32
ING Nationale-Nederlanden Polska	23,74	2 217 209	3,00
Pekao OFE	20,19	254 764	13,21
OFE Pocztylion	20,40	402 639	16,84
OFE Polsat	23,28	240 218	9,64
OFE PZU „Złota Jesień”	22,11	1 852 680	5,43
SAMPO OFE	22,75	672 839	11,50
OFE Skarbiec-Emerytura	20,58	474 950	8,05
Średnio	22,30		6,64
Liczba wszystkich członków OFE		12 091 903	